

УДК 621. 316. 929

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ»

Попова І.О., к.т.н.

Таврійська державна агротехнічна академія

Тел. (0619) 42-32-63

Анотація – в роботі представлена система організації навчального процесу і самостійної роботи студентів при вивченні дисципліни «Професійна орієнтація».

Ключові слова –самостійна робота студентів, пізнавальна діяльність, навички, уміння, система навчання.

Постановка проблеми. Сьогодні для багатьох вузів України дуже гостро стає проблема підвищення якості освіти. У основі успішної навчальної діяльності студента лежить система організації навчального процесу викладачем.

Аналіз останніх досліджень. Система організації викладачем у будь-якій школі: початковій, базовій середній, технікумі, коледжі, інституті, академії, університеті складається з п'яти основних етапів:

- *перший етап* - це осмислення і формування змісту навчання по дисципліні і підготовки джерела знань;
- *другий етап* - видача учням завдань для самостійної аудиторної і позааудиторної пізнавальної діяльності;
- *третій етап* - первинний виклад програмного матеріалу (у школі - пояснення нового матеріалу, у вузі - читання лекцій).
- *четвертий етап* - самостійна пізнавальна аудиторна і позааудиторна діяльність учнів;
- *п'ятий етап* - контроль і оцінка результатів самостійної пізнавальної діяльності учнів.

В зв'язку з прийняттям України до Європейського єдиного простору вищої освіти і науки, приєднанням до Болонської декларації, задачею вищої школи є не тільки надання студентам певної суми знань і прищеплення певних навичок і умінь, але і розвитку їх творчих здібностей та активізації пізнавальної діяльності. Вища школа повинна навчити студента думати, виховувати себе в дусі необхідності постійного поповнення своїх знань і самостійно вчитися, щоб кожен учасник навчального процесу за результатами своєї діяльності мав гарантію мобільності та працевлаштування в межах Європейського простору вищої освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Виходячи з викладеного вище, на кафедрі ТЗЕ професором В.В. Овчаровим розроблена і задіяна в навчальний процес фундаментальна прагматична персонально орієнтована система навчання, суть якої складається в самоорганізації особистості того, хто навчається. Система навчання базується на науково-методичному й організаційному забезпеченні навчального процесу. Основні положення системи навчання і організації самостійної роботи студентів при вивченні дисципліни викладені далі.

Основна частина. Дисципліна “Професійна орієнтація” викладається студентам 1 курсу енергетичного факультету. Вона загально пізнавальна, призначена для формування у студентів наукового світогляду і відповідної системи поглядів на суть фізичних явищ, що супроводжують електромагнітні процеси в основних електротехнічних пристроях, є ознайомлювальною з загальним рівнем розвитку науки і техніки в енергетиці.

Дисципліна “Професійна орієнтація” базується на основі знань студентів, отриманих при вивченні дисциплін фізики та вищої математики. Вирішальне значення при вивченні дисципліни “Професійна орієнтація”, має самостійна пізнавальна робота студентів.

Головною задачею викладача є допомога студентам в організації самостійної пізнавальної діяльності студентів при вивченні цієї дисципліни. Це реалізовано за допомогою розроблених викладачем методичних вказівок – алгоритмів самостійної роботи при вивченні окремих тем дисципліни “Професійна орієнтація”, що дозволить підвищити якість знань студентів з дисципліни.

Самостійну пізнавальну діяльність студентів при вивченні дисципліни пропонується проводити на трьох рівнях:

1 рівень – засвоєння інформації в готовому вигляді і виконання завдань інформаційно-репродуктивного характеру;

2 рівень - застосування отриманих на першому рівні знань та умінь в знайомій ситуації, тобто розв’язання завдань стереотипно-практичного характеру;

3 рівень – творче застосування знань та умінь в новій, нетиповій ситуації, тобто виконання завдань логічно-понятійного характеру.

Перший рівень дозволяє студентові за допомогою літературних джерел отримати основні знання фізичних явищ електротехніки і вміти:

- сформулювати сутність фізичних явищ електротехніки;
- сформулювати закони електротехніки;
- виконати математичний запис законів електротехніки і знати фізичні величини, одиниці вимірювання, з яких складається математичний запис законів електротехніки;
- знати в яких електротехнічних пристроях застосовуються ці фізичні явища.

Для виконання завдань першого рівня студентам пропонується при підготовці до лабораторних занять по кожній темі курсу письмово відповісти на запитання у зазначеній послідовності. Відповіді на запитання першого

рівня повинні бути сформульовані дуже коротко і чітко.

На **другому рівні** самостійної роботи студентам пропонується рішення прямих типових задач з метою закріплення отриманих на першому рівні самостійної роботи знань і отримання практичних навичок при розв'язанні стереотипних задач. Рішення задач повинно мати чітку логічну послідовність.

На вищому **третьому рівні** студентам, які мають знання і уміння отримані на першому і другому рівнях, пропонується вирішити задачі, в яких необхідно проявити навички комплексного аналізу і елементи творчості.

Якість самостійної роботи студентів по кожній темі курсу "Профорієнтація", перевіряється на лабораторних заняттях шляхом усного і письмового опитування студентів та самостійного рішення задач.

Викладачем розроблено зміст теоретичного матеріалу по даному курсу. Матеріал курсу розбитий на шість тем, кожна з яких набрана на комп'ютері, тобто є електронний варіант теоретичного матеріалу за курсом.

Студентам читається курс лекцій. Теоретичний матеріал на лекціях логічно ув'язаний із завданнями інформаційно-репродуктивного характеру і стереотипно - практичного характеру і дозволяє студентам відповісти на запитання, поставлені в алгоритмах вивчення тем дисципліни.

Складено графік СРС по вивченню дисципліни «Професійна орієнтація», у якому вказується для кожного навчального тижня: номер вивчаємої теми, номер контрольного завдання, кількість запитань і завдань в алгоритмі СРС, що студент повинний виконати дома.

Для контролю знань студентів в аудиторії при вивченні дисципліни по темах, розроблені контрольні завдання, кожне з яких складається з трьох частин:

- 1 частина - група запитань, на котрі студенти дають усні відповіді при опитуванні їх викладачем на занятті.
- 2 частина – рішення задач і письмового виконання завдань по темі.
- 3 частина - експериментальне дослідження.

Кожна з цих частин має свої цілі і виконує визначені задачі. Наприклад, у першій частині при усному опитуванні, викладач акцентує увагу студентів на особливостях даної теми, фізичних процесах, що протікають у досліджуваному пристрої. Це допомагає студентам систематизувати знання по темах. Студенти, формулюючи основні закони, даючи визначення основних фізичних величин, називаючи одиниці їхнього виміру, з'ясовують призначення принципів електричних схем кола, або пристрою і розрахункової схеми, принцип роботи пристроїв, призначення основних елементів конструкції, тобто систематизують і закріплюють теоретичні знання. Також ця частина заняття дозволяє викладачу виявити не тільки ступінь підготовленості студентів до занять, але і дисциплінує студентів і змушує їх до занять готуватися.

В другій частині студенти вирішуючи задачі, вчаться застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань і закріплюють отримані знання.

Третя частина - експериментальна (лабораторні дослідження), дозволяє студентам познайомитися з устаткуванням, приладами і за допомогою експериментальних досліджень підтвердити теоретичні положення. На лабораторних заняттях при виконанні контрольних завдань студентами, викладач веде персоніфікований облік отриманих студентами оцінок. Мета даного обліку - це аналіз викладачем отриманих оцінок студентами для корекції у викладанні теоретичного матеріалу.

Всі заходи щодо організації СРС по дисципліні «Профорієнтація» спрямовані на одержання студентами вихідних знань по дисципліні, що сформульовані у вигляді питань для підготовки до іспиту і заліку.

Для підготовки до підсумкових контролів студентам видаються питання, що охоплюють весь теоретичний матеріал дисципліни і по ним складаються тести.

Висновок. Таким чином, в основі фундаментальної прагматичної персонально орієнтованої системи навчання лежить організація самостійної пізнавальної діяльності студентів, що потребує високопрофесійного науково-методичного забезпечення.

Література:

1. *Овчаров В.В.* Фундаментальная прагматичная личностно ориентированная система обучения применительно к Болонскому процессу. // Зб. науково-методичних праць з питань національно-громадського виховання студентів. - Мелітополь: ТДАТА, 2005.- С.17-21.
2. *Попова І.О., Жарков В.Я., Жаркова О.Г.* Організація позааудиторної СРС у ВНЗ. // Зб. науково-методичних праць з питань національно-громадського виховання студентів. - Мелітополь: ТДАТА, 2005. - С.94-98.

Summary

In work is presented system to organizations of the scholastic process and independent work student at study of discipline "Professional orientation".